

Előfizetési árak:

Egyes évre 4 ft.
Fél évre 2 ft.
Negyed évre 1 ft.

Szerkesztői iroda és kiadó hivatal, —
ház és irodai szobák, mint az egész
részlet tárgyát képező munkák, nyitási
& költések, a minden előfizetőnek
intézkedések.

Epreskeri utca 694-dik számú
Róth-féle ház.

Bérmontolton levelek csak ismert keres-
kől fogadnak el.
A kéziratok nem adóznak vissza.

SZABOLCS.

Vegyes tartalmu hetilap.

Megjelenik minden vasárnapon.

(Egyes szám ára 10 kr.)

Hirdetési díjak:

Minden 4 hasábos heti-sor egyezési hirdetésnél 5 kr., többesnél 4 kr.
Terjedelmes hirdetések többeszeri behatárolás, képviselet fűtésekként stb. esetében külön díj.
Minden egyes behatárolás után kiemelt-illeték 30 kr.
A nyitásban minden négy hasábos garandó-sor díja 20 kr.
Az előfizető, a hirdetések megszabásánál, 20%-nyi kedvezményben részesülnek.

Hirdetések felvételnek ifj. Czukor Márton fűszerkereskedésében, a nagy cukrászda épületben.

Minő ne legyen a magyar bank politikája.

Budapest, április 15.

Bár az „önálló magyar vámtérület“ és a „független magyar jegybank“ mint elváhatlan ikerpár szerepel abban a — lehetne mondani — egyesített óriási politikában, a minőként a nemzet osztatlan közvéleménye jelenleg nyilvánvalóan mégis a két kérdés mikénti megoldásához fűzött várakozások végtelen különbözők. Míg a közös vámtérületnek muszáj hirdetői be nem vallott, az önálló vámtérület hívei bevallott mély aggodalommal kísérik a bécsi alkudozásokat; míg a sajtóban 2 évi szünetlen vezérelésközös sem volt képes a vámyügre nézve az érveléseket és statisztikai csoportosításokat per és contra csak némileg is kimeríteni. — ad dig a bankkérdés tekintetében lényegben eltérő vélemények jóformán nem mutatkoznak, és alig merül fel komolyabb aggodalom a bécsi utnak akár pozitív akár negatív végeredményére nézve.

Tehát legalább „független nemzeti jegybank“ lesz maholnap Budapesten, a függetlenség kisebb-nagyobb költői licentiájával mellet. S épen azért, mivel a kérdésben majdnem bizonyosnak látszik, hogy nagyban és egészben célzt értünk, kétszeresen lelkiismereti dolog a gyors és közvetlen eredmények tekintetében vérmes reményeket nem kelteni, kétszeresen kötelesség a várható eredményeknek mulhatlan előfeltételei iránt a hitelösvar közönséget már előre felvilágosítani.

Először is ki kell mondani azt, hogy az osztrák nemzeti bankkal szemben a tirthetlen és tarthatlan állapotot épen nem legelő sorban a dotáció elégtelensége idézte elő. Nagyon kivételes eset volt az, midőn a magyarországi fiókok kimerítetése okozta pénzügyi viszonyaink nyomorúságát; banknóta majdnem min-

denkor volt elég a fiókok pénztáiraiban, Budapestén ép úgy mint Debreczenben, Brassóban vagy Temesvárt. De azon rendszer, mely mellett Lucam ur bankjegyei forgalomba hoztattak, kiáltó erőszakot s valóban megfoghatlan célzatosokat jelent egy ország legnormalisabb hitelgényeivel szemben. E tekintetben mindenekelőtt a váltó leszámolási üzlet irányadó, mely tett 1875-ik évben: Budapestén 136.883,458 frt, Debreczenben 3.638,198 frt, N. Szebenben 1.067,189 frt, Brassóban 3.161,043 frt, Temesvárt 5.721,242 forint, összesen: 151.471,130 frtot, — s hogy jött ezen összeg forgalomba? Oly váltók leszámolása által, melyekben legalább két helybeli avagy a bankfiókok székhelyén bejegyzett cég volt aláírva. Tehát a váltók bankképessége nemcsak a cég bejegyzéséhez, hanem a helybeliséghez is van kötve. Hogy mily roppant és fontos és mily számos kategóriája a váltóknak van mai napig a rendszer által az olesó leszámolástól teljesen kizárva, erre nézve szolgáljanak csak némi példák a következők:

X. város régi solid takarékpénztára tárczájában vannak a rendes szigorlaton átment 3 aláírású váltók, ezek a takarékpénztár girójával, tehát 4 aláírással ellátva még nem escompteképek a nemzeti bank szabályai értelmében. Már most a 4 aláírás vizleszámítás útján valamely budapesti nagyobb vagy kisebb bank tárczájába kerül, legjobb esetben 2, többnyire 3—4% -al a bank kamatlábján fölül. Hozzájön a 3 X-városi földbirtokos vagy iparos s negyedik X-városi tak. pénztár vagy népbank aláírásához a fővárosi, (nehány százezer avagy néhány millió alapítókével bíró) bank vagy takarékpénztár 5-ik forgatmánya.

Már most csak nyitva állanak az ilyen 5 aláírással ellátott, s két szigor-

laton átment váltó előtt a józseftéri pénztárak? Világért sem. Hisz csak egy helybeli bejegyzett cég van az 5 aláírás között. S már most mi történik az ilyen többnyire legbiztosabb és legegészségesebb eredetű váltókkal? Vagy a budapesti kisebb bank tárczájában vesztegelenek a lejáratig, vagy egy harmadik nagyobb budapesti bank által újból vizleszámítottatnak, melynek hatodik aláírásával végre bejuthatnak a bankfiók portefeliájába. Ezen meszerzerti hitelnyújtási rendszerben gyökerezik nem csak a hitelképesség kvalifikációjának olynemű felállítás az, melynek bankpolitikai nyitját a józan ész hiába keresi.

Ugylátszik, rájöttek Bécsben, hogy az ily „escompte reglement“-t nálunk tovább fentartani mégis csak messze túlmegy Lucam ur céljain is, és még mintegy előt olyforma comiqué járta be a lajtáninenni és tuli lapokat, melyszerint igazgatósági határozat által a bankképesség a csak egy, és bárhol bejegyzett céggel ellátott váltókra is kiterjeszteni szándékoltatnék. Azóta ismét hallgat a dologról a krónika, pedig az egyetlen ſ-nak a megváltoztatása sok milliót volna a legegészségesebb alapon az üzleti forgalomba, tetemesen olesőbb tette volna a pénzt, főleg a vidéken, és a legválságosabb időszakban jelentékenyen elősegítette volna számos szilárd pénzintézet részéről a kisebb iparos és birtokosi hitelgények kielégítését.

Lehetne ez első pillanatra nagyfontosságúnak épen nem látszó dolgot még nyomosabb adatokkal illusztrálni, de túlmenően az ezikk keretén, melynek célja azokat, kik hitelbajaik gyors orvoslását várják a létesítendő magyar jegybanktól arra figyelmeztetni, hogy nem az lesz e részben a fődolog, mennyivel több forgalmi eszköz fog a magyar

bank rendelkezésére állni, hanem, hogy kik fognak a bankkezelésre irányadó befolyást gyakorolni és mily bankpolitika fog inaurálatlanni.

S a mi ezt illeti, lássuk csak, hogy az említett kvalifikáción kívül még miféle váltók azok, melyek ez idő szerinte a bankhitel monopoliumában részesülnek.

Tegyünk e célra egy kis összehasonlítást, a francia és osztrák nemzeti bank legujabb 1875. évi kimutatásai közt. A francia bank nem ismer más kvalifikációt, minthogy az aláírások a váltóösszeghez mérten jók legyenek, ennek a rendszernek következménye a következő számokban nyer kifejezést:

A Banque de france 1875. évi leszámolási forgalma kitett Párisban 3.101.255,937 frankot, — a fiókoknál 3.725.527,612 frankot; Párisban 952 frankot, a vidéken 1136 frankot tett ki egy váltónak átlagos értéke. És pedig leszámítottatott Párisban: 7477 db 10 frankig, 214,874 db 11 franktól 50 frankig 326,851 db 51 franktól 100 frankig, 2.706,558 db 100 frankon fölé.

Az összes váltóforgalom egy hatod részét teszik ki a 100 frankon aluli váltók!

Ellenben az osztrák nemzeti bank 1875-ik váltóforgalmából esik egy váltóra átlagosan:

Bécsben 2124 frt, Budapesten 2422 frt, Debreczenben 1609 frt, Szebenben 1996 frt, Brassóban 1508 frt, Temesvárt 829 frt.

A váltóösszegek átlaga az osztrák nemzeti banknál 1867 frt, a Banque de francanál, mint felt említettett Párisban 380 frt, a fiókoknál 450 frt.

Sokat megmagyaráznak e számok és egyszersmind fontos ujjmutatást nyújtanak a leendő magyar nemzeti bank igazgatói számára.

Igaz, — hiszen az osztrák nemzeti

TÁRCZA.

Az iparos- király

Liptay Páltól.

Nincs kereskedő, ki az újabb korban olyan hírnevet szerzett volna magának, mint Stewart T. Sándor, ki a napokban hunyt el New-Yorkban. A népszerűség, a hála és elismerés őt röviden „Dry good King“ (röfös-árak királyja) melléknevet tisztelte meg, mely nevet méltán meg is érdemelt. Azok, a kik az ő üzletét nem látták s ez egyszer, tisztá polgári érenekkel dicsekvő üzletembert nem ismerték, fogalommal sem bírhatnak vállatainak óriási terjedelméről, jötekönyiségéről, hárt nem ismerő nagyságáról, alkotókészségéről, s szilárd, becsületes üzleti elveiről.

Midőn New-Yorkba érkeztem, Záhonyi Gyula barátom csakhamar nyelmeztetett egy közlépértelmű aggyafánra, ki iroda ablakának párkányáról a havat söpögette, pörölve a mellé álló szolgáló, annak mindenesetre hanyagságáért. A havat söpögető öreg ember Stewart T. Sándor volt, hetven millió vagyon tulajdonosa, a világ első kereskedője és Amerika legnagyobb jötekönyőségét gyakorló polgára. Azok közé tartozott ő, kiknek nincs ellenségek, a kiket mindenki szeret. Pedig ő is csak bevándorolt volt, mint sok más.

Irországból született s 1819-ben vándorolt ki az egyesült államokba. Szegényen érkezett, s mint iskolamester kezdte meg pályá-

ját az újvilágban. A tanítói pálya azonban nem termelt számára babérokat, s néhány megzabolódott dollár szegéllyel hazáni kezdett rövid-árunkkal, magával hordván összes raktárát. Kéőbb kisebb üzletet nyitott, dacára hogy nem voltak sem kereskedelmi ismeretek, sem gyakorlata; de megvolt benne a kereskedő első létfeltétele; határozottság a kínálózó föltétlen sikerhez. Kévs kereskedő el New-Yorkban, ki oly példátlan szorgalommal működött volna üzletében, mint ő. Tizennégy, sőt tizennyolc óra munkaidőt töltött naponként üzletében. Eggyedl végzte minden teendőjét, sőt még a vásárolt árucsoomagokat is maga vitte háza vezőhöz.

Üzlete gyorsan gyarapodott s nem sokára egyikévé lett a legnépszerűbbeknek New-Yorkban. É s sikert némileg a hülyeknek is köszönhetette. Ő ugyanis észre vevén, hogy a vásárlónok mennyire szeretnek csevegni, üzletében csupa ügyes, művelt, udvarias segédkeket alkalmazott s nemcsak New-Yorkban közbeszéd tárgya lett, hogy Stewart nál mily kelleme vásárolni.

Fővelül tüzte ki az olesóságát, s minden ivad végével fűadott a megmaradt árukon, s így elérte azt, hogy raktárában mindig új áru volt kapható.

Szeresés kereskedelmi vállalatok csakhamar gazdag emberré tették s ma nemcsak Észak-Amerika minden nagyobb városában vannak fiók-üzletei, de Europa minden nagyobb gyári városában is, hol némely gyár csak is az ő szűkségletére dolgozott.

New-Yorkban két nagy üzlete volt. A Broadway és Chamber Street sarkán egy fe-

hér márvány palota, melyet a nagyban kereskedés számára alapított. Míg Broadway északi részén egy vasból épült óriási palota, melyben a kiskereskedés folyt. Hogy mily mérvű kiskereskedés ez, érdekes elmondani. E va-palota nagyobb, mint a pesti házúnygyörgy, szintén négy utcára néz, s öt emeletes földszinten felül, s három emeletes földszinten alól.

Midőn ez üzletet meglátogattam, Diftenderiff, az üzlet egyik osztályfőnöke, vezetett körül, ki Kosutltnak olyan nagy tisztelője volt, hogy amerikai útjában mindenholva elkísérte, csak hogy szónoklani hallhassa. Bűszkölkedve mesélte nekem, hogy egybizben Kosuth, szónoklás közben ő hozzá fordult, kérvén őt, mondaná meg, hogy hívja az angol „szivet.“

Stewart üzletének berendezése eltt mindama modortól, melyek előttünk ismeretek. Az épület közepén, az épület teljes magasságában egy octogon alakú kupola emelkedik föléülő való világítás végett. A földszint egyenlő nagyságú négyosztagú osztaílyokra van osztva, melyekben a különböző áruk osztályozók, az egyikben selyem, a másikon csipke, a harmadikban bársony és így tovább. Az állványok ez osztályokban nem magasak, hogy kézzel elérhetők legyenek. Lajtörjött itt nem használnak. Az áruszatást előtt a széles folyosó teljes hosszában apró gombalancú veres bársony ölékek állnak két-három lábnyira egymástól, a padlatuk erősitve. A székhordozást az amerikai segéd nem ismeri.

Különös intézkedés az amerikai üzletekben a „cash boy“-ok (pénztári fiúk) alkalmazása, s ez is a Stewart találmánya. Az amerikai segéd eladja az árut, a többi aztán

elviszi a cash boy. Ő viszi a pénzt a pénztárnokhoz, az árut a csomagolóhoz, s visszatérve a nyugtázott számlával és becsmagolt áruval a vezőhöz, ő fejezi be a megkötött üzletet. Stewartnál készítőzötven ilyen cash boy van alkalmazva, kik 3—5 dollár keresnek hetenkint. Ha a fiu hajlandóságát és tehetséget mutat a kereskedéshez, megtartják, s idővel segéd lesz belőle, míg ellenben már az első héten tudnak rajta. Idény kezdetével rendszeren olvashatók voltak Stewart hirdetései, melyekben tudatja, hogy 50—60 cash boyra van szüksége.

Az amerikai segéd sokkal nagyobb közönlény szolgálja ki a vevőt, mint ahogy ezt mi itthon megszoktuk, s épen nem feltűnő, hogy olyan finom üzletben is, minő a Stewart, nyári időnyben a segéd ingujiban szolgál fel, a legelőbbeknél ürholgyeknek is.

A Stewartnál alkalmazott segéd-személyzet száma 1800 és 2000 közt változik csupán amaz üzletben, hol a kiesingben való eladást eszközök.

A kupola alatt vannak a pénztárak és csomagoló asztalok. Az emeleten levő áru-osztályokba széles lépcsők vezetnek fel, melyeket azonban leginkább a segéd-személyzet használ, míg a vevők az elavatorokat, e pompás emelőgépeket használják. Képzelnék magunknak egy miniatúr-termet a logusban aranyozással, tükrökkel, csillárokkal, fényes világítással és bársony pamlogokkal. E diszes elavatorok egész nap járunk fel és alá, szállítva a vásárló közönséget. Az emeleti árukatárak hasonlók a földszintiekhez. Minden osztályban megvan a maga főnöke, ki naponként tartozik jelentést

bank budapesti fiókjának van most is egy jó csomó magyar igazgatója és cenzora, hogy van tehát mégis, hogy ezekről a hazánkfiairól soha sem történik megemlékezés, mikor a budapesti bankfiókoknál többféle krachok előtt, alatt vagy után való viselt dolgait jegyezi fel a keszerves krónika? Szolgálok a névsorral:

Igazgatók: Aebly A. Deutsch Bernát, Strobenz Alajos, Tömöry Jenő, Ullmann Károly, Vessey Sándor.

Cenzorok: Beimel Jakob, Brüll Armin, Fischl Károly, Gold Zsigmond, Heidelberg Lipót, Jálies Kálmán, Keplich Armin, Kerstinger István, Khoner Zsigmond, Kunewalder Lipót, Neuvelt Armin, Prükler Ignác, Rust Bernát, Schosberger Henrik, Vághy Károly, Weiss Móricz.

Mind megannyi jó nevek, régi solid cégek, de mégis nem jelent-e programot e névsor? Vajon megtalálhatják-e benne a nem csupán nagykereskedői, jogosult hitelügyek a természetes és jogszervi képviselést?

A bankhitei decentralizációjára van nálunk mindenképp szükség. Mivelve a vidéki takarékpénztár, népbank, kisiparos- és kisbirtokosi hitelszövetkezet a maga speciális klijenteláját; mozgósíthatják a fővárosi solid pénzintézetek eddig holt tőkéiket — értvéen alatta a milliókra rugó kisebb összegű bank- és hitelyleti váltókat — s akkor az olesó hitel nem képezend mint most, nagykereskedői és bürze monopoliumot, s a periodicus nagykereskedői és bürze krachok nem fognak többé pusztítólag visszahatni a velök semmiféle természetes érdeksolidaritásban nem levő kisbirtokos és iparoskörökre. Ehhez pedig nem annyira több magyar bankjegy, mint jobb bankpolitika, minden izében független és nemzeties bankkezelés szükséges.

Ráth Károly.

Kolozsvár veszedelme.

(apr 22-én.)

A kolozsvári tüzvész barszot veszedelem részletes leírását közölhetjük a kolozsvári lapok jegyzetét nyomán: Mint a Kelet írja: „Atyáit a fia örökölte Kolozsvárt a rettegést a szappanosutczai városrésztől. „Ha itt meggyul egy ház — volt a közmondás — az egész város leg.” És tegnap meggyult egy ház. Kisiparosok laktak itt: fazekasok, csizmadiak, szabók, timárok, kevés közöttük a jómódu, de mindenki megelégt állapotban, szik teleknek, a legolcsóbb építőanyagból t. i. fából tele rakták mindennemű épületeket s különösen hosszszappanuztatban nem férték egymástól a felhalmozott faépületek: terjeszkdni nem volt

hová a s gyermek épített fából az atyától épült faépületekhez, s most már az egymásra zsúfoló házak tömege egy felelmetes tűzszekke nőtte ki magát.

Tegnap ijesztően forró júniusi napunk volt áprilisban, sokfelé rehesgették mi lesz belőlünk, ha tűz talál kiütni — és egyveznyed öt órákor jeleztek az ortoronyban a tüzet, nem sokára, bár egy kissé későn, a harangok is megkondultak. A hosszszappanuzta északi során majdnem az utca közepén Gazdagfalusi tehetos szobamester udvarán ütött ki, egy fából készített nyári konyhában. Fából készített szabad konyha Kolozsvár város közepén, a mely városról azt mesélik, hogy építészetileg mérése is van! E lakonyha förténetéről lüdnös dolgokat beszélnek. Alitólág a szomszédok többször felszóltak a rendőrségnek, hogy szüntesse be a tüzelést a fábólában, a rendőrség végre megett annyit, hogy a helyet az egyik, rézbe állásu alkaptányival megvizsgálta s ez azt jelentette, hogy a konyha nem veszedelem. „Nem veszedelem!!!” — De hagyjuk e keseri iróniát! E konyhában, szombaton délután egy eszed vasalt izzó szénelt töltött vasalóval, a szénből tüzet kapott a szenes láda és ebből a konyha oldala, innen a szomszédos istálló s innen egy városrészt. — Egyik versió szerint a szomszédos házban, hol csak egy gyámoltalan süket ember volt a tűz kiütésekor hon, megelőzőleg a pinczében egy fu fotógen lámpával járt, s a lámpa explodált, s a fós helyett, a fu senkivel sem tudatva az eseményt, elszaladt s a pinczéből hatott a Gazdagfalusi konyhához a tűz. Így beszélik, de mellette nincs bizonyíték. Elég az, hogy a tűz kiütésekor forgósó volt, mely minden irányban viilángyörpással is vitte tovább a tüzet.

A meglepetés első pillanatában roppant zavar keletkezett s mentés csak egyes tárgyak terjedhetett ki. Ha a negyedik házban hoidani akarták a butorokot, mielőtt hozzá foghattak volna, már a fedelen volt a tűz s alig hagyott időt reá, hogy a lakosok életüket megmenték. A neki vadult elem szörnyű dühönghéssel rontott mindennek a mi szomszédai ságába esett és minden nyomon szomszédai voltak, honnan zsákmányt szedieret: scórták, hogy áll előtte valami, s határánál megállt, egy pár percz alatt a földig felelte. Eyszerre égett hosszszappanuzta északi sora egész hosszában déli sorának egy része kihavta magyarulca északi sorára, a kurzszappanuzta keleti oldala a tüztől toronyig, a torony egész környezete a toronytól kezdve a Tauffer-hidig s onnan vissza a hosszszappanuzta keleti szegletéig. A mi pedig e nagy népszerűségben közből esett, egy lángtereng emésző özönében egyszerre veszett el a föld színéről. A szél északi irányban tartva, messze repítette a levegőben a tüzes zindelydarabokat. Nem hiába! A tűz heytől nintegy ezer lépésre a Nagy-Szamos déli során a Weinberger-féle ház lángba borította s mellette égett két ház, innen egyenes vonalban csak felé ismét mintegy ezer lépést ugrott a tűz s a széles Szamos tulsó partj-in a hidevél városrészen az új utca és hidevél királyutca szegletétől kétféle terjedt, a királyutczában 3 telket, utcuzában csaknem az egész keleti utczasort emészte fel. Ezalatt a belvárosban a tűz szörnyű pusztításokat tett, lángba borította a tüztől laknya összes épületeit, a magasba urakodó tüztől ortorony ablakain okádta a lángot s messze szórta a szikrát. A tűz feltérve a kurzszappanuzta nyugati oldalán, kitérve a görbeszappanuzta s hidutzát fenyegette, az előbbi utca keleti felét hamvasztotta, más oldalról a magyarudczák egész északi sora roppant veszedelemben forgott, mivel a magyar kapu feől eső része egészen lángok közt volt.

A rémület, mi a lakosságot meglepte, irítottató volt. Szappanuzta sauk utcuzában két

ben is nagy a rend, s minden városrésznék megvan határozott ideje, melyben ez árukat oda küldik.

Az üzlet berendezésénél alkalmazott pompa nem mondható túlságosnak, de nagy-szerű s meglepően gyakorlati minden, nem egy mint Páris ilyenüld üzleténél, hol a szem vaktására van sokszor a fogand fordítva. Nagy-szerűségben Páris divatüzletei nem is verse nyelzhetnek a Stewart rakárával, mely egyedül a maga nemében.

Üzletének hirdetésére Stewart rendkívül sokat költött. Azt az üzletet alapította meg, melyet Amerikában ma már sokan követnek ő utána: „ha egy dollár fektetés üzletbe mint tóket, fordíts egy másik dollárt ugyannak az üzletnek a hirdetésére.” Nincs napilap, melyben Stewart hirdesit ne olvastuk volna. Az idény megnyitáskor egész hasábotok elfoliáló hirdetésekben hivta ő meg a közönséget a rendezett nagy áru-kiállításra, melyet szabad bemenet mellett bárki is megtekinthet. Ily díjmentes árukiállításokat, melyek két hétig tartanak, Európában nem ismernek.

Az üzletet megtekintve minden részletben megkérdeztem szives kalamoztat, hogy vajon Stewartnál tehetém-e a tiszteltemet? Vezetőm összehuzta szemöldökét, a mi kevés reményt keltett bennem, hogy a viláeg legnagyobb kereskedővel személesen beszélhessek. De örövendésen vettem tudomásul Diffendierfi biztató szavait, hogy talán reggel tíz órákor. Déltán ő — ugymond — a schamberstreeti nagy kereskedésben van, míg a

doláról összeapott a láng s ott nem volt utca embernek: az egyes házaknál hátrafelé ép egy rem volt szabadulás, mint előfelé, mindentűt és mindenfelé láng. A tűz közül láttunk egy nót szvszagotó kiabálások közt kirohanni, hogy két gyermekét nem találja, bizonyosan elégett. Könyvesp toltul ökönyvetlenül a szvsziteleneb ember szemébe is. Elfogult a legv megrendült minden ember az égő házak ropogása közt is mindentűt haláltszó jangjására és sírásra. A tüztőlök öt voltak, munkálkodtak önfeláldozólag, de hol létezett emberi erő, mely megbirkózhatót volna a veszéssel. A város nagyszámu polgársága a helyszínen volt, igyekettek localizálni a tüzet, megbontották utjában a harmadik, hatodik, tizedik házat s felmunkájokban rajta kaptak öket a tűz. — Nem volt szabadulás, elégett a tűz, a minek el kellett égnie, migem a szél csilapuitával az ember is nyert erejében és sok helyt valóban bámulatos mentéseket vitt véghez. A magyarulczában a próbé-gyermek-kertnél állították m-g a tüzet roppant erőszéssel; hosszszappanuzta déli során Alsó Zsigmondok házánál, északi során csak Horváth Miklósné háza és a Stalsczy-ház első része maradt. Kurzszappanuztatban ill. Thurner László házánál állott meg, innen le s a tulsó soron fel minden légeett; a görbeszappanuztatban a keleti soron Bertha Mihály házán állott meg, azon alól légeett, a nyugati sor megmaradt. A postakertuztatban Lévy Simon nál állott meg, onnan hidutzca felé, valamint a kofársori szappanuzta egészen légeett. Külső szappanuztatból 9 telek, Nagy-Szamosutzából 3 telek A Széchenyi-téren egy telek. A hidevél városrészen összesen 16 nagy telek.

A tüzvész részleteiről a következőket írja a „M. P.” A rémület első perczében kiki legfellebbebb holmjára gondolt, de sokan nem érték ezét. Számos iparosnak oda égett minden készpénze, egy nól 400 forintja után rohant az égő házba, meg is kapta pénzét, ki is hozta, ott szorongatta markában s a végén letette valahol, — hogy megmentse valami esakélységét s ezalatt legeste eltűnt! Egy derék iparosunk sok évi keszerves munkája után beköltözött (Szent-györgynapja levén) abba a házba, melyet épen most vett. Déiben még boldogan jegyezte meg: „Hála az istennek, hogy végre saját házában költöhetem el kenyere-met! Itt ennek az embernek délután porig égett a háza! Van olyan is, ki a marosvásárhelyi tűz után megmentett ingóságaival Kolozsvárra költözött. — s itt most légeett az utolsó rongy darujaja is. Egy derék iparosunk keszervesen hozta, hogy önlök össze házában pinczéje is, hova több mint tízezer forint, áru bővenm és kész lábbelít vitt le, hogy biztos helyen legyen. Egy helyen 4000 ft áru olyan bór égett el, melyet másnap reggel akartak a vasuton elszállítani. A rémület némely embert csaknem vakká tett. Egy ruhataróba nagy sietéssel 3000 forintot tett be egy ur. Később ki akarta venni, de nem kapta a kulcsot. A kemény ajtót öklével zuzta be, a pénzt kivette, s midőn nyugodtabban körülnézett, akkor látta, hogy a kulcs benne volt a zárbán. Láttunk egy asszonyt, a ki ijedében egy ciztróképröt s egy egész tolluszépröt kapott fel kamarájából, azzal szaladgált tiszzer ki és be, de nem tudta letenni kezéből a megmentett tolluszépröt, hogy értékes házbélje után lásson. A mentők rombolása izonyu volt. —

Egész halom butort láttunk összetörve, lelkiismeretlen emberek sok helyen több kár tettek a mentéssel, mint a megnyitást és tűz okozott, vagy okozhatott volna. Egy ablakon láttunk ki-repülni egy szép faló órat. A ki kidobta, azt hitte, hogy megmentette! A unitársok tempolona meglelt egészen butorral, ámbár hogy vasárnap volt — másnap nem lehetett istentiszteletet tartani benne. Magyarutzában alig lehetett mozogni a sok butoról, s midőn a tűz az Olasz Károly háza kapott, — a már

délielőtti órákat rendezen e másik üzletben történt.

Megjelentem tehát másnap, s hírlapíró névjegyeknek köszönhettem, hogy elfogadtam. E fogadtatás rövid ideig volt Stewart magán-irodájában. Meghatott e derék ember tisztelettel gerjesztö külseje, ritka galambos hajjal, csinosan volt öltözve s fehér nyakkendője elúrta a gazdag embert.

— Ön magyar? — kérdé: — én mint irland, nagy rokonszenvvel viseltem az önkö nemzete iránt. S mióta van ön Amerikában? Szereti-e azt az országot? Megnézte-e üzletet? Mit a véleménye? Meg van-e rendezéssel eldögve? Szolgálatok még valamely? Nem. Igen örülök, hogy láttam. Tartson meg szives emlékében.

Ezek voltak kérdései és szavai, az öt percznyi elfogadás idő alatt. Nyíjas, barátságos volt, de kiszámítottan rövid. Igazi kereskedő, ki tudja, hogy „Dry good king.” s rövid és határozott szavakban ad kihallgatást alattvalóknak.

Midőn elhagytam a hetvenmillios ember irodáját, következőket mondá nekem Diffendier: „Örülhet e kitüntetésnek, mert az ő ideje értékes s nem szereti azt vesztegetni. Ezért nehéz is vele érintkezni. Sokan vannak, akik csupán kíváncsiságuk kielégítéséért jönek hozzá, míg mások oly tervekkel és tanszakkal háborogják, melyek csakis idejét rabolják, ezért a következő rendet állapít meg, hogy óhossza magát az ilyen terkvárosoktól: az üzlet főbemeneténél egy megbizottát áll, kinek kötelessége megkérdezni minden belépőt, hogy mily ügyben s mily árúért jő? Ha áru-

gyeszer kirakott butorokkal futottak odább romboltak tovább. Felháborító kép volt ez a gondolkodó ember előtt. — Sok apró lopás is történt, különösen sok felhőnemű veszett el. A próbél-intézetek az értelmesig egész önfeláldozással védelmezte, és mentette meg. Így is sok kár van, de mégis térhető sebe. — Az intézet hátúis részében nagy pusztulás van!

Alig kezdett azonban vasárnap a nyugamiból felvert város megpiheni, este 10 óra tájban ismét vészharang kondult meg. — Tűz jelentkezett, de nem lehetett tudni, hogy merre van? A népség a hidkapu felé rohant. — A hidon füstszag volt érezhető, mely a sörház felől tödült. Tűz támadt egy csomó száraz gazban, de hamar elnyomták a sörházban vascsoról vendégek. — Egy császári hadnagy nyomban jelentést tett a rendőrségnek, hogy ő látta e tüzet keletkezéskor, s egy embert menekülni arról az oldalról. — A menekülő el akarta fogni, de távol volt tőle, kiáltására azonban egy örmester, ki a menekülővel éven szembe jött, megsejtpe, de sikerült a gonosztevőnek magát kirántani az örmester kezéből, s elfutott. F közben oltották el a tüzet is. A jelentést vé tudnagyon kívül egy polgári egyén is tanuskodik az örmesteren kívül. A hadnagy megvan győződve, hogy itt jogfogatási eset volt. A vizsgáló bíróság azonban nyomozást indított meg. A jegyzőkönyv felvételén jelen volt Gróf Ezer-tíz főtápn, Simon Elek polgármester, Minorich főkapitány és Sebestény Mihály főügyész. Mint állítják, a gyújtogató magas terméti ifjú embernek néz ki, s fekete kabát volt rajta.

A nagy tüzveszedelem alatt a katonákon kívül kitűnően viselte magát a tűzoltóság is, s nagy részt nekik lehet köszönni, hogy a tűz localisálható lett. A károsultak javára Kolozsvár azonnal megnyitották a jótékony gyűjtéseket.

Irodalom.

* A „Magyarország s Nagyvilág” 18-dik száma a következő érdekes tartalommal jelent meg. Szöveg: † Báro Sina Simon. — Iten háta megett. Beszéli a paioez nép-életéről. (Tuvógyi Titusz.) Foyt. — Muzsám. (Költ. Szabó Endre.) — Irodalmi levelek. (I. F.) — A fővárosból: Báro Sina Simonról. (Porzó.) — Enid. Király-üld. Tennysonról. (Cukássy József.) — Kölofélék — Sakkleadvány. — Kéregyöny. — Szerk. üzen. Rójok: † Báro Sina Simon. — Kirakói országos vásár. — Tanczoló pártógonok. — Tiszai csik-halászat. Ara negyed évtől 2 ft 50 kr.

* A „Vasarnapi újság” április 23-iki száma következő tartalommal jelent meg: — † Báro Sina Simon (arék-ppel.) — „Kereszt a sziklauron” Költemény (képpel) Szász Károlytól. A két Vékey (Vékely Zsigmond arék-képpel.) Maros-Vasárhely és a nagy tüzvész ápril 12-én (képpel.) Deák Farkastól. — Az ismeret-terak eredete Kereskedés vadállatokkal. Kérb hírtörő az Amazon vidékén (képpel.) A nérb-bergi feyház. Kvassay Jenőfől. — A nemzetiz mozum fal képei és az ősi magyar jellem. A hétről. Irodalom és művészet stb. rendez rosvok

CSARNOK.

Elválás Debreczantól. — Pest, Visegrád, Pozsony, Marchoy (háznak végvára.) Linz, Salzburg, München.

Egy óra volt, midőn a P-st felé menő vonat megindulva, lassu menetét viilángyörpánságú átvátrozatván, haladtunk tova. Lehetetlen volna leírni azon számtalan

ért jött, az illető osztályba vezetik ha kijelentik, hogy magángyben kíván Stewart urral beszélni, akkor tudtal adtak neki, hogy Stewart urnak nincsennek magán ügyei. Ha aztán az előadott okok némely fontosabb, megengedik neki a felmentést az irodáig, hol azonban csak Stewart titkára fogadja. Ha az ügy olyan, hogy okvetlenül szükséges a személyes találkozás, úgy az illetőt Stewart elfogadja; ellenkező esetben a titkár elutasítja. Az ily fogadásnál Stewart rendkívül gyorsan s röviden végez, s a jaj annak ki hasztalan dicséretekre és ömléngé-ekre fordítja teltségét!

Stewart emberszeretete és jótékonyága határánál volt. Ezalott két évvel adta át rendeltetésének ama pompás vasparatót, melyet a new-yorki szegények munkásnók számára építette, a hol azok olesó árért teljes ellátást nyerne.

A szepmívésznek is nagy pártolója volt, s éveken át egy megbizottja a párisi „Salon” legszebb képet majd mindig megvette az ő számára. Gyermekétlenül halt meg, nyolcvanegy éves korában. Neje szintén nagyon öreg lévén, férjével együtt már ezalott négy évvel elhatározta, hogy hetven milliót őg vagyomnoki jótékony czebra hagyják. Életében is Stewart volt New-York egyik legnagyobb jöltveje.

(a Fővárosi lapok után.)

sok gondolokat, melyek most mint ellenségek rohantak meg fejemet. Percz-percz tova ragad kedves városomtól Debreczentől, tova amnyí jó szívtől; de csakhamar elázte ezen bus gondolatokat az, hogy nemcsak a meglatogatott öket, kik nekem oly kedves-k, s ketős szeretettel, s örömmel szorilhatom kedves jó anyámat karjaimba.

De félre most bu — így — viduj fel szív, mutasd meg, hogy bár egy ifju keblében dobogsz, de nem tudsz eleséggedni idegen földön — idegen emberek között sem! Isten veletek kedves ismerőseim! Isten veled szép Debreczen!

Fél kilencz óra lehetett este, midőn Pestre érkezünk. Nekem tovább menőnek az állampályára kellett önömb, 1/2 10-kor elindultunk Bécs felé.

Palota, Gőd, Visegrád. Keresztül gondolva azon eseményeket, a melyeknek Visegrád egykor színhelye volt, lehetetlen, hogy neklünk valamely kezes öröm, de annál nagyobb bu ne futná át. Öröm akkor, midőn látni véljük Nagy Lajos és Mátyás dicső királyaink fénykorát, — bu akkor, midőn a következő inséges korban a magyart csaknem a porban fetregeni s jarmot viselni látjuk, midőn a győzelem zászlaját a nyomor, inség váltotta fel.

Gros-Maros, Neuhausel, Pozsony. A kis kárpátok tövében, egy csónak tornyú várral. Pozsony egyike Magyarország legnevezetesebb városainak. Itt van a királyi helye, a melyen a magyar királyok korokkal a világ egy része felé vágtak, jelölt, hogy az országát az ellenségtől megvédenék. A nyelv már itt német, de a mennyire a t elferdült, az borzasztó, ugy hogy igen kellett figyelmem, hogy c-ak kis mondatokat is megértessek.

Tovább menve, miatha jokolba rohanánk. Sötét lesz, a vonat moraja irtózatóvá válik, a lég megszorul, a vagonban ülők félelmes arczaít csak az alig pislogó lámpáiny futja át, ezer mészárnyékok fenyegetnek lezuhanásokkal, vonatunk bocsu alaguton rohog tova. Mily jól esik, midőn a lég ritkább, világosabb lesz, s a szabadba érnek, hálat adva a mindenek urának, hogy épségben haladtunk tovább. De csakhamar vissza jó aggodalmunk, midőn kocsinkat magas töltesnek s azt roppant mélységtől egyeletni látjuk. Mint ködképek a naptól szétzsalatva tudneznek a hegyek el, s engedik látni a kedves rónát, a mely szép magyarországomra emlékeztet. — Elérjük M a r c h e g y e t. Házink véghatára ez, buval tölti meg a messze tátra jó magyar szívet. Mily szépen kigyózik itt előttünk titkosan folyó hullánalava a szőke Duna! Oh ti habok! Ti vigyékétek utolsó istenhőzadamot szép Magyarországonk.

Nem messze esnek ide Parendorf s Wagram, nevezetes két hely, az első magyar honvédek 1848-iki csatájáról. A Dunán átmenve, reggeli 9 órára Bécsbe érkezünk.

16. A München felé menő utasoknak az állampályától a Westbahnhofra kell menni. Meglehetős számú utasokkal repültünk a gyorsvonattal tovább. Utközben szép kertek, mulatóhelyek láthatók. Két ízben alaguton menve Neuenbachba, innen St.-Pöltenbe érünk. — „Mólk” apátásig. A Duna partján. Régeuten ez volt Magyarország határa. Innen szük völgybe érünk, a Pöchlarn völgybe. Látni innen a Persenbeiny kastélyt, egykor Ferenccsászár kedves mulató helye. Több kisebb állomásoknak nem említté, L. i n c z - b e érkezünk. Lincz a Duna partján fekszik, szép erősített város. A város falai feketék. Vidéke igen szép. A linczi nok kellemes s igen előnyös ruházatok, mintegy öszhangzatok képez a város hájaival. Ki ne ismerné a jó linczi tortát?

W e l s. A Fraun folyónál. Ausztria legszébb vidéke. Régi várának haltak meg I. Maximilian császár — és Lothringi Károly herceg.

L a m b a c h. Itt van a híres Benedikt-Kloster, Schwanenstadt. Jobb oldalán látni egy óriás magasságú csónka hegyet, melynek tetejében a felhők megülepdi látszanak. — Salzburg. Itt van a szép „Mönchsberg” s az éginnyelv „Kapucinerberg” kastélyval, a mely erősség volt, s hova a német fejedelmek menektek háboru idején. Salzburg a hasonlev hercegség fővárosa; nevezetes harangjátékáról. Freilassing, München.

Megyeri István.
(Folyt. köv.)

Fővárosi hírek.

— Az ezüst árkelet-pótlék f. é. május havára 3%-kal állapított meg.

— A m. k. pénzügyminiszteriumnak egyik újabb határozata folytán azon cincétek, melyek a lakházaknak kiegészítő tartozékát nem képezik, hanem a lakhelyiségektől egészen elkülönített területen sziklába avagy földbe vésetnek be, azon esetben, ha lakásra nem használhatnák, s így csupán gazdasági épületeknek tekintetvén, hízadó alá nem tartoznak, — ellenkezőleg azonban ha azok kibérvelék, a bérösszeg után a törvény értelmében adó alá vonandók, mit a hízadó szabályok 42. §-a is elrendel, a mennyiben abban világosan kimondatik, hogy mindazon helyiségek, melyek a megelőző 41. §-ban tüzetesen elősoroltatnak, ha bár az osztályozásnál lakrészeknek nem tekintetnek is, házibéradó alá esnek, mihielyt kibérvelék.

— Mátyás király pajzsa az osztrák. A magyar mágnásoknak s Magyarországnak

egyéb előkelőinek egy küldöttöség kérte a bécsi kúzségtanácsot, hogy az árvízkárosultak javára Budapesten rendezendő műkiállításra engedje át Corvin Mátyás pajzsa. A kérvény f. hó 21-én került tárgyalásra, s a fegyvermuzeum bizottsága azt a javaslatot tette, hogy a cimerejaks, tekintve ritka történeti s műbecsét, ne adassék ki. A vita csakhamar heves színt öltött, az igazgatóságot a kiegyezési tárgyalások ha t a s a szította föl. — A szónokok legnagyobb része azt hozta föl a kérvény ellenében, hogy Magyarország legközelebb már szakítani fog Ausztriával, s az osztrák főváros nincs most azon hangulatban, hogy Magyarországnak szívessegeket tegyen. Ha a bécsi hatóság a magyaroktól hasonló kérne, bizonyára nem teljesítené. Midőn 1873-ban Bécs város egy történelmi kiállítás rendezett, mely iránt a távol földiek is érdeklődtek, Magyarország tartozkódó nagaratat tanusított a vállalatlat szemben, holott muzeumaiiban igen sok érdekes tárgy található. Egy szónok azonmegjegyzéste, hogy a magyar „testvéreinek a közös birodalomban,” zajos derültség kísérte a szónoknak azt felelték, hogy ezek a „testvérek” a sajátban s párt körökben egy nyilatkozatok, hogy osztrákokról mit sem akarnak tudni. De végre a nagy többség mégis helyt adott a magyar fővárosnak kérelmének azon indokolással, hogy egy oly nagy város, minő Bécs, a birodalom két része közti szakadást nincs hivata elő-elgőteni.

— Az új bélyegfokozat. Minthogy az osztrák birodalmi tanácsban képviselt országokban 1876. évi május hó 1-én hatályba lépő törvény által egy új bélyegfokozat hozottat be, melynek tetején a magyar korona országában érvényes I. fokozat mérvétől eltérnek, ennélfogva figyelmzeitük a közönség, a jelzett időponttól kezdve az osztrák állami területen kiállítás, s onnan a magyar korona területére áthozott váltók tekintetében az illetéki szabályok 228. cikk és 231. cikk §§-ának határozományaihoz kell alkalmazkodni, melyek szeriut osztrák bélyeggel ellátott minden oly váltó után, mely a magyar állami területen érvényes I. bélyegfokozat szerint a felhasználható nagyobb illeték alá esik, a hiányzó pótbélyegilleték az illetékszabályok 39. §-ához képest lefizendő olyképen, hogy az országra áthozott váltó hátlapjára a különbözetnek megfelelő magyar bélyegjeggy rá illesztészek és az valamely királyi adó- vagy illetékiosztálya által által hivatalos pecsétjével felbélyegyzetessék, vagy pedig ugy, hogy a váltó hátlapjára felragasztott bélyegjeggy a kelet és névalírás keresztült vezetessék az által, a ki a magyar állami területen a váltóra vonatkozólag az illetékszabály 98-ik tételének 3-ik jegyzetében jelzett jogérvényes eseményt legalább fogatosítandó, vagy ez iránt másként a váltón megbiz; oly váltóra nézve pedig, melyek az osztrák tartományokban kiállításat, de a magyar korona országaiiban fizetendők, a pótbélyegilleték levóvásának fenjeltézt mondon teljesítő kötelezettsége a váltó bírálóitól terhelő, a ki ezen kötelezettségeknek a váltó beírkeztetését számított 14 nap leforgása előtt tartozik eleget tenni. A szóban levő pótbélyegilleték levóvásának elmulasztása, vagy annak nem teljes mérvében, vagy szabályellenesen midőn történt levóvása miatt az illetékkötelezett, vagy azért felelősséggel tartozó felek a törvényszerű illetékfelemlés terhes következményeit fojzák viselni.

Vidéki hírek.

— Halmgyai Lipót debreczeni pénzügyigazgató ártir Nagyváradraos hatóságához, hogy azon esetben, ha a hátralevő fogvatás adót ki nem fizeti, foglalja a városi pénztárt. Haladunk erősen a boldog állapot felé.

— Tisza László Bihar megyei bírtokát gróf Dégenfeld és Tisza Kálmán vásárolta meg.

— Belyenes vidékén is megjelentek már a golubászi legyek — mint Bihar megye aispánját értesítik — s a szarvas állatok között már csak egy állatnál is esett. Országos csapásainál hoz az hiányzott meg.

— Egy reszoló vágó mester — írja a „Bihar”, hozza fogott a napokban felesége „szoktatásához.” Az új menyecske azonban nem jodit meg az állatoktól, hanem azokat visszadava ama melléklettel toldá meg, hogy férje fejéhez csuprot, tepsi hamarosan hozzá vert, mig a férj meg nem futott. Denique a nok nemcsak a tanúgy és ipar, hanem maholnap a hadügy terén is otthon érzik magukat.

— Egy medveórási. Trebusa máramaros község közelben Orenacsák Simon kincstári munkás egy óriási maczkót ejtett el. Azok, kik a prédát látták, beszélik, hogy a szörnyetehez hasonló példányt még soha nem látták. Testének hosszúsága meghaladta a hét lábát és súlya 3 mázsa 48 font volt. A medve a vidéken sok kárt tön. A trebusai lakosok tehátik a szép idő beálltával a Tisza baloldalán levő mezőségekre hajítottak legelni. Itt f. hó 13-án egyenyatkor megrohanta s a vizek üzte a teheneket. Három közölök nyomtalanul eltűnt; a vad állat évtágyának estek áldozatul. A károsodottat egyike volt Orenacsák. A tehenekek elvesztésében egy szőlvany mindenét elvesztő bírtokosban felbérte a bőszerű gondolata. Rozsdás egy csüví puskáj 3 golyóra töltve, magához vette s 14-én egy fejszével felfegyverkezett orosz kíséretében az erdővidék kinyomozására indult. Rövid ide s tova bolyongás után csakugyan feltalálta a helyet, hol az áldozatul esett

egyik tehének maradvái heverték. Itt állást foglalt s csakhamar a vadállat is előtűnt a sűrűből s birtelen irányt változtatva, nem a préda felé, hanem egyenesen a két embernek tart, de oly nesztelenül, hogy O-nak alig maradt annyi ideje, hogy füstölő pipáját félretette, fegyverét a csak pár lépésnyire levő fenévarára irányozhassa. Egy dördülés, s az állat óriás szögnyébe irányzott lövés, ennek fejében, fültövébe s nyult agyában furódott s életét azon pillanatban kioltotta.

— Balgránban több darab hamis 10 frtos bankjegyek jöttek nyomába.

— Egy iparlovag. Egy Simori, de magától Simonyinak nevező kalandor még a mult nyáron Nagy Kun-Kis-Ujszállásra két kis gyermekket vitt magával, az állítvány, hogy O-kosuth Lajos környezetéből való, s a kis gyermekéért nem sokára elővendő, a tartásdíj utasban meg fogja fizetni. Kalandor holléte azonban nem tudatik, a két kis gyermeket pedig azóta Kis Ujszállás községébe kénytelen tartani. Ez is a jó madarak egyik legfinomabbja lehet.

— Rablogykosság. Sternberg és társai maradványok szállítását vég megbizottja Ilyevits Abraham mult hó elején Sziget város határában az országúton ismeretlen tettesek által meggyilkoltatván, (ole 4358 frt késpénz és egy ezüst óra elraboltott. Nyomára még eddigelé nem jöttek.

UDONSÁGOK.

— Tisztelettel tudatjuk a helybeli és vidéki előfizető és hirdetőtől közönséggel, hogy egy az előfizetések, mint a hirdetések felvétele is kiadóhivatalunkon kívül — helyben, még a nagy cukrászda épületében levő ifj. Czukor Márton fűszer- és vegyes kereskedésben is eszközölhetők. — Tisztelettel

a kiadóhivatal.

— Köszönet nyilvánítás. A nyireghyázi „Postaszaklonytár egylet” nagyságos Zóbel Lipót posta-igazgató urnak Nagy-Váradon. t. Búrl Jákó szerkesztő urnak Budapestén. t. Wirth János es. kir. posta ellenőr urnak Bécseben. t. Schmitz Sándor urnak az „Oesterreich-Ungarische Post” szerkesztőjének Bécseben és t. Jéger József urnak helyben, az egylet számára kegyesen ajándékozott beces könyvekért illetőleg 5 frt késpénz-adományért mely tisztelettel köszönetét nyilvánítja. Nyireghyáza, 1876. április hó 15-én. Az egylet elnöke K a r d o s K á l m á n.

(d.) Húsvét napján egy vándormadar érkezett Petneházra (alkalmisat a sonks, korbász stb. pompás étek szagára) s el a korta magát szállásoltatni valami alkalmas háznál. Bírő és jegyző urainak azonban ezt megtagadták, s a bus magyarak, kik meghallották, hogy a magas kormány még a húsvéti ünnepek sem hagyja félén áténi, méltó haragra gerjedvén, Nyuzó uratam ugy megöntöztek, hogy jbban sem kellett, mely öntözésnek persze aztán szaladás lett a vége, s az ipse egy kengyelűtő ügyességével tűnt el a távolban. Valjon van e tudomás az ilyen visszaélésekről a fő-főadóhivatalnak? S ha van, nem tudhat e anyi erélyt kifejteni, hogy az ilyen, a nép elkeseredést fojzó embereket egy kissé szabozzák.

(d.) Tíz volt f. hó 20-án 9-10 óra között Lórántháza községben egy, istálló földig legett. Borzalmas volt halgatni a benszerűt szarvasmarhák bögeését, melyeket megmenteni semmiesséte sem lehetett, s a jelenlevők k-nyserülve voltak nyugodtan nézni e megrendítő eseményt. A tűz többek véleménye szerint gyújtogatásból eredt s e-y zsidó szacsnél nőt ki, kinek legközelebb egy bornyújt nyuztk meg, s börtét ottan hagyva, a busal tova állottak az ismeretlen tettesek.

(d.) Szomorú képet nyujt a Gyulához paplak és templom. Mint — egy a húsvéti ünnepek oit-n töltő munkatársunk írja — omladékok és tegladarabok borítják a tért, elszomorító látványt terjesztvén a szemelő elé. A paplak a sző szoros értelmében omladék, s egyedül kényne al meg, de az is dülelőben. A torony, mint figyelmes szemlélés után észleltük, nem dült, hanem roskadt, ez volt szerencséje a két kéregetőnek, kik a túlsó szobában voltak, mivel a toronynak csak felső része dült, s ezakis az első szobát érthete. A templom boltozat ép, s a hasadés régi eredetű, mely semmi veszélylyel sem fenyeget. A két szép harang, melynek alig történt valami baja, jelenleg faoszlopokon áll. Hogy mikor jön el azon idő, midőn az ur háza ismét megnyeri fellegkebe nyuó tornyát, egyedül isten tudja. Olyan idöket élünk, midőn e reményünkről hosszú, hosszú időkre le kell mondanunk!

— Uj-Fehértón az ifuság ünnep másodnapján zse s szavalati estélylyel összekötött táncmulatsógot rendezett, mely a szabolesemzeti árvízkárosultak javára 142 frtot jövedelmezett, ez összeg Szabolcs megye aispánjához, t. Bónis Barnabás urhoz be is küldetett. A közönség félretelve a különben eddig minden nagyobb társas összejövetelt meghusított egyéni s örököl családi ellenségeket — siettet elhozni filéreit. Köszönet illeti egyszerűsmdn azokat is, kik szívesen közreműködtek, valamint kik felülfizetéssel járultak e célhoz.

— A „Tisza” biztositó társulat — új a debreczeni lapok írják — egy a marosvársárhelyi, mint a kolozsvári tüzeseteknél kevés ösletli káreszlet van érdekelve.

(—) Az adó kivételi mánkálatok oly bonyodalmasított és törvényhozás által annyira megnehezítették az idő szerint, hogy ugyan nemereség azokat szabatosan összekuzálni, hanem egyesíteni kellene. De hát mit történék a mi képviselőink ilyesmivel! Csakhogy ott ilhettek a sándor-utcazi házban!

(d.) A szőlős gazdák nem a legjobb reményekkel vannak, s tapasztalt vizezellek szerint aligha jó szüretünk lesz. Ugy látszik a „vidéktől” is lehet mondani a szegény árva magyaraknak. Helyesen mondja Lókos bátyánk, hogy maholnap ú r e s h o r d o k b ó l k e l l e s a p o l n i a v i n k ó t, ami pedig Boskónk is dicsőségese válnék, vagy pedig Beregnegyzéche kell majd pártolnunk. Ugy véte, mint az egyszeri pap, kifől a kórájo püspök kérdezte, hogy: mivel keresztelhe ha viz nem volna? A pap a kiöntött Tiszára mutatott, — van víz. — De ha nem lenne? — Hát akkor borral. — De ha bor sem lenne? — Mit? csattant fel Bachusnak mely tiszt-je, ha bor sem volna?! Dejszen nem is lennék én akkor d-i pchános!

(d.) Hirszerint a nem régeiben megszűnt „B e r e g” című hetilap újra meg fog indulni. E lapot jeles munkatársak támogatják s szerkesztői J a n k a Sándor és K o r ó d y Sándor mindent elkövettek, hogy a közönség igényeit kielégíthessenek. Nem szép volna, ha két oly meye, mint Bereg és Ugocsa nem lenne képes egy megyei lapot fenntartani. A mai időben egy megyei lapra elkerülhetlen szükség van, s ugyszóvala nincsen is már hazánkban olyan provincia, hol egy megyei érdeket képviselő közlöny nem em állana.

(d.) Nyír-Bathorban pár hét óta Hubai színtársulata működik, meglehetősen eredményes s leginkább — igen helyesen — vigjátékokat s népszínműveket ad, onnan alkalmasint Kisvárdába ráudál át, hol jelenleg semmi világlom nem igérzik.

(—) Csodabogar. E napokban olvastunk egy hivatalos okmányt, mely szóról szóra így hangzik:

Fizetési meghagyás
A bélyeg- s jogilleték iránti törvény és szabályok alapján

N. N. és N. eladók a bírtokokat
Az illeték 720 forintért
Részére egyetemlegesen X. X. és neje

És pedig: (a község neve, hol N. lakik) 720 ft. 4 ³/₁₀ fokozat szerint 31. 50.

M. kir. Adóhivatal (itt s itt) 1876. Apr. (aláírva) Krix Krax, Puff Paff. (legalább az aláírásból semmit nem lehet kibéztetni).

(—) Egy magyar színező — mint magát bemutatá — kívánta mult heten tisztelettel tenni a vidéki községekben, utazván Nyireghyáza felé, s természetesen utikölésén is kérvén a megkeresettektől, hiszen mint a példabeszéd tartja: „grosse Geister genirt das nicht!”

(—) Majdnem tőrhetlen hősök uralkodott vidékünkön husvétől fogva, s különös! mint a lapokból olvassuk. Párisban oly hívős idők jártak, hogy a szentelni való sódiarok bevásárlása közben csak ugy dideregtek az emberek. Legyünk csak mi is tisztában a bécsi alkudozások eredményeivel, algha a mi fogaink is nem fognak vacogni, akármilyen melegen sugárik a nap felettünk!

(—) Községi orvosul Kecsésdn dr. Kaufmann Lipót választott meg, ki is állomását jövő hó elején fogja elfoglalni.

(—) A tartós szárazság erősen fenyegeti a tavaszterményeket. Pedig az adófelemlés nagyon kívánatosá teszi gazdánkban a föld termékeinek minél gazdagabb sikerülését!

(—) Egy rókáról két bór. Folyamatban van felsőbb rendelt következtében azon egyének összeírása, kik máskor földien feleslunkákat végeznek, megpedig mint a kószábir beszélik, azért hogy e feleslunkások e cím alatt ismét újabb adó alá vonassanak. Ha igaz e hír, akkor csakugyan szomorú világot vet azokra, kik maguk t honatyáknak és a nép barátainak nevezik. Még megrögték, hogy mint hajdan a byzanci császárságban, az ugynevezett „levegőadó” is be fog hozni nálunk!

(—) Sajátosság hirt hallottunk megyénk egyik községéből, jelesül, hogy ott lapunk némely állandó rovataban megleelő nevet vagy eseményt saját magukra vesznek bizonyos egyének. Legyenek meggyőződve, azt sem tudjuk jóformán existálának-e vagy sem, — legalább még ez ideig. Bár nem lehetlen, hogy jövőben bővebb tudomást fogunk rólok szerezni. Az ilyen mimosa pudica fajta alakok megérdemlik a bővebb ismeretséget, és — ismertést.

(—) Az a katona rögula! Húsvéti piros tojást kapott egyik fiatal tanító barátunk, mult tudniillik azt a rendeletet, hogy ekkor s ekkor, még pedig nem sokára katonai gyakorlatokra itt s itt megjelenjen. — Hogy aztán a keze alatt lévő iskola mit csinál addig, míg o — a három évét fegyverben kiszolgált katona — újból gyakorolja a „kerdját” — ezzel ugy látszik nem sokat történék a katonai hatóságok.

(—) A Tisza — mint t.-szentmártoni levelezők értesít — a nagy apadás után ismét áradni kezdett mult heten Remelhető azonban, hogy ugynevezett zoldági árja nem fog olyan rombolásokat csinálni, mint első áradása.

(—) Egy verhoványi községet fedeztünk fel nem régeiben megyénkben, hová semmi néven nevezendő hírlap vagy folyóirat nem járt

de ideig. Várunk utána jövő őszig s ha akkor sem ébred felhalottias álmaiból, átadjuk nevét a nyilvánosságnak. Addig is ismételtől azt, mit már egy másik község értelmességéről kellett régebben mondanunk, ha a szó megízeltül, mivel szótak meg? (de nem az étel, mint akor hibásan szedődött!)

(—) **Hirtelen halál.** Halász községben K. S. kuratórságviselt s élte javában álló férfi, e hó 24. délutánján még a mezőn munkálkodott s 25. reggelre már végüloma szenderült.

(—) **Eppur si muove!** Igón mint onnan, bár kissé későn értesülünk, f. hó 18. földrendés volt, mely azonban alig tartott volna tovább egy percnél. Ugyan ezen alkalommal meteor hullás is észleltetett.

(—) **Debreczen szomszédságában.** Vértes községben népbank felállításában működik Csanádi Ödön ottani bírtokos. A népbank a Csanádi népbank mintájára leendő szervezve. Üdvözlendő a lelkes férfit, ki a nép érdekében oly híven és erősen fáradozik!

(—) **Nekrológ.** Járdánházi Miklós fiatalbarátunk ki a kemecsei ref. egyházban mint néptanító két évig dicsegetően működött. ének- és olvasóegyletet alakított, néhas több az élők sorában, — f. ápril 13. a szerető szülék karjaiból jobb létre szenderült szülőföldjének gömörmegei Szuhafő községben. Nyugodjában hamvai csöndben, békeben, emléke mint úgybuzgó s a közművelődést szívén hordó néptanító, legyen megörökítve e lap szerény haszában, a kesergő szülék fájdmálát pedig enyhítse meg az ég vigasz-bálsama!

(—) **A kikelet** lassanként teljes díszben és üdőségben látatja szemünkkel a természetet. Virágok nyíladoznak, s a fák lombfűzést öltnek. Hanem társadalmi, közművelődési és nemzetgazdasági viszonyainkra nézve alig van csak némi jelensége is a tavasz életlélének, s bárhova tekintünk, busan kell felsóhánatunk a költővel: „virul-e még, mikor virul újra, reménygünk hervadt koszorúja?”

(d.) **Pár éve** a nyáron volt olyan meleg, mint jelenleg a tavasz. F. hó 22., 23., 24-én olyan forrón sütött a nap, hogy akár kánikulának is beillt volna. Valóban elmondhatjuk, hogy minden tekintetben felfordult világot élünk.

(d.) **Éleesdről** írja ottani levelezőnk, hogy a Körösön átvonuló hidat a víz csak igen kevéssé rongálta meg, a hid mellett levő töltéseket azonban egymásután kétszer szakította el. Jelenleg ápr. 24. a rakonczánai Körös nyugodt méltósággal folyik Várad felé. A vetések arra meglehetősek, s a hol a víz nem pusztította szép, reményekkel kecsegtet. A Puszki által kerestt tüzölgyő fényét

arra is észlelték. E sorok keltokor állandó szép idő jár, a fák majd teljesen zöldek.

(—) **Hamis pénz.** A m. kir. pénzügyminiszter egyik átirata szerint — hamis 20 kros váltópénz találtatott volna a forgalomban.

(—) **Ismét baj.** A nádudvari középjárás szolgabírája jelentése szerint, Ujfehértó községében a szarvasmarhák között a szájt- és láb-fájás kiütött.

(d.) **Garnirozott pecsenye.** Fildeldfában vagy legalább ennek környékén történt ez ékes história, melyet a szakácsok és főzők ismeretnek szélesbítése végett közlünk, mert tudunkkal sem a „Pesti szakácskönyvben” — sem pedig a „Tudni valóknban” nem jelt meg eddig. Tehát Fildeldfa környékén az uralkodó nagy vendégséget adott, hol az ország színe java (külföldön utazó Imre barátunkat a utitársát Hazudi urat sem véve ki) jelen volt. Az áldomások után egy indiai vagy siberiai nábob a cypriusi s Malagától csendes merengésbe esvén, míg a többiek a szomszédtermekben üldözték a pagát utimót — emberünk addig egy saját találmányu garnirozást vitt végbe a pecsenyében, mit a későbbben bejövő hivatalosok a legnagyobb megütözéssel és protestálással fogadtak. A nábob ellenkezőleg meg volt győződve találmányának nagszeriségétől, s mint a fildelfiai hivatalos lapban olvassuk, a magas kormánytól engedélyt nyert találmányát a külföldön is érvényesíteni, s mint halljuk egy China-Magyarországban lakó ügynöke egy népes társaságban már produkálta is e találmányt. Mit mondana erre az én m—om? Bizonyára azt, hogy: China-Magyarország sok olyan történetik, a mi kaukázai bércek közé is beillenek!

(d.) **Beküldetett.** A kisvárdai „czukrászda s kávéház” ugyszintén a „sörösarnok” „nagyvendéglő” s „kisvendéglő” című üzletekből a megyei lapok egészen hiányoznak! Nem tudjuk, minő véleményrel lehetnek ezen arra a hazai irodalom pártolásra, annyit azonban nyilvánítunk, hogy igen helytelenül járnak el a megrovást érdemelnék. Tekintve azt, hogy kivált esztőtökli napokon ez üzletet a vidékről beérzők, tehát megyei közönséggel telve vannak, kik bizonyára örömmel olvassák a megyei érdekekért küzdő s azt képviselő lapokat, valóban hasznafelhasználók követnek el ezen urak, midőn programjukból a megyei lapokat kihagyják. Ez vagy tudatlanság vagy rossz akarat. Ha azt hiszik az illetők, hogy vendégeik talán nem is a megyéből kerülnek ki, hanem valahonnan Kámtaszkából jönnek, ugy helyesebben tennék, ha nem várnák be ezen érdekes látogatóikat, hanem fölkeresnének s ok-mennének ki oda, hol talán majd csak ta-

lalmán egy kissé több figyelmet, hazafiságot és irodalom pártolást! Ezuttal ennyit. (K. D.)

Vegyes hírek.

— Egy sakktablea a philadelphiai közkiállításán. A játéktárgyak két tábora a németek harcztát az ultramontanizmus ellen ábrázolja. A király és királyné, egyfelől Vilmos császár s Augustus császárné, másfelől Pius pápa s egy apátné; a futórok egyfelől Bismarck herceg és Falk miniszter, másfelől két német érsek. A lovasokat egyfelől porosz dzsidások másfelől nyargaló szerzetesek ábrázolják.

— **Ez is divat.** Párizsban legújabb szokás szerint azon nők, kik vasár- és ünneppanok akadályozva vannak a templomba menni, négyjegeiket tétetik az oltárra.

— **Mária anyagnak** arcképre volt szüksége, elment a fényképirohöz, s ekképen szólt: Klexer ur, kérem, vegyen le engem ülőhelyzetben, amint egy regényt olvasok; hanem kérem, a regény imádságos könyv legyen ám, mert az anyám nem tűri, hogy regényt olvassak.

* **A hernyók** olcso és gyors kipusztítására alkalmas szerel a következőket ajánlja a „N.-V.” szalontai levelezője: Vegyünk elő egy jókora nagyságu fazekat vagy dézsát; szappanfőzés után töltsünk abba szappanlugot, vagy még egyszerűbben kezele a doigot, vegyünk kellő mennyiségű hamut, öntsük le azt forró vízzel, hogy erős lugot nyerjünk, aztán vegyünk elő egy hosszú rudra jól erősen felkötött meszelő pécsett, s azt a lugba mártva, alkalmazzuk oda, ahol a hernyók gyüle vannak, s mihelyt ezen folyadékkal érintjük a hernyókat, azonnal lepotyognak s eldöglenek. Ezen író hadjáratot azonban lankadatlan szorgalommal kell folytatni és a folyadékot nem kimélni. — Legtöbb pusztítást vihettek végbe kora reggel, dében és este, midőn a hernyók tömegesülni szoktak.

— Horogbák. F. h. v. j. d. i. v. g. w. r. — mert külöben ...

Üzleti értesítés.

A nyiregyházi terménycsarnoknál April hó 15-én bejegyzett terményárak.

	Piaczi ár.	Kereskedési ár.
Rozs 100 kilogram	6.60—6.70	6.75—6.80
Buza	7.50—7.75	8.50—8.75
Árpa	0.00—0.00	5.50—5.70
Zab	6.60—6.80	
Tengeri	4.10—4.20	4.25—4.30
Köles	4.00—4.10	
Bab, tisztá fehér	5.80—6.00	
Bukkonny	0.00—0.00	5.00—6.00
Káposztarepce	0.00—0.00	
Lenmag	0.00—0.00	
Komborka	0.00—0.00	
Kendermag	0.00—0.00	
Mák	0.00—0.00	
Napraforgó oiaj 100 kg	0.00—0.00	38.00—40.00
Szész	—26 ¹ / ₂	25

Felölő szerkesztő: **ANGVAL GYULA.**
Főmunkatárs: **Vitéz Mihály.**

Nyiltér.

Hirdetések

felvételre a legutányosabb árak mellett ajánljuk a „Szabolcs” kiadó hivatala.

Felvételnek pedig a hirdetések kiadó hivatalunkon kívül helyben még a nagy czukrászda épületében levő ifj. Czukor Márton fűszer és vegyes kereskedésében.

A „SZABOLCS” kiadóhivatala.

Szerkesztői posta.

— Némán ülök melletted o h leány... Hát csak maradjon némán, továbbis.

— A murányi költőknek M—on. Miért e hallgatás? Promissum eadit in debitum!

— Kallósának. Vár a kekeny lóca, és... tudod már mi?

— Bomlott világ... Bizony! De épen azért mert bomlott, nehézt azt verse szedni.

— St. Jenőnek N y — n. Kérlek és várjak a régi megígért Börtén K — én.

— N. t. N. B. u. n. B. n. J. hó hirt halottunk, — szabad már gratulálnunk?

H I R D E T É S E K.

AZ „ORION”

álltalanos állatbiztosító egylet

biztosít, egy a biztosítási díjak 1/4 évi utólagos fizetése, valamint az északkeleti időjárás előre fizetendő megújítást díjak mellett lovakat, szarvasmarhát, sertéseket, juhokat, disznókat és szamárakat:

a) egyedi járvány ellen (csak lovakat és szarvasmarhákat);

b) minden betegségek és balesetek ellen, ideértve a járványt is;

c) a 21 napi biztosítási vesztég (quarantaine) veszélyei ellen;

d) tüszőszél ellen;

e) a herelés veszélyei ellen;

f) a vasutón vagy görbaján szállítás alkalmával behálható elhullás veszélyei ellen.

A 1851. évi törvény alapján Budapest, IV. sugár-ut. 60. sz.

Tervekeny ügynökök és jó ajánlatokkal ellátott utazó felügyelők által kelmezzel nyerneik.

Az első magyar gyapjamos- és bizományi részvénytársaság Budapestén

most nyitja meg 8. üzleti évét és felhívja a t. cz. gyapju-termelőket és kereskedőket, hogy izzó, hámósó, timár-bór és bárány-gyapjukat gyászorú mosás és bizományos eladás végett beküldeni sziveskedjenek. A beküldők kívánatra 1/2 előleget kapnak olcso kamatra. Az eladás bel- és külföldi gyárosok részére a lehető legmagasabb árakon készfizes mellett történik. — A gyár minden beküldött mennyiséget legkésőbbben 4 hét alatt mosásba ad. — A címünk alatt feladott gyapjut a pályaudvarról vagy a hajóállomásokról a gyárba mi szállítjuk. — A korábbi árjegyzékünkben foglalt költségek, minők: raktarolási, biztosítási és mázsadij, valamint egyéb melleköltségeket t. cz. megbízóink elonyére megszüntettük, és a gyapju ezental nálunk raktár és biztosítási díjtal menten őrzítjük. — Árszabály: mosási díj izzó-gyapjuért 5¹/₂ frt, timárgyapjuért 6¹/₂ frt; hámósó-gyapjuért 7¹/₂ frt 100 kilogrammonként. — Eladási provisió 1% és esetleg ügynök használata esetén még 1/2% alkuzsi díj. — Idei programunkat kívánatra bérmentve megküldjük.

Utányomat nem díjazatik. 1—3

Az igazgatóság.

Betegeknek fontos utasításul!

Minden hevény (acutus) bántalom rögtön alkalmazott czélszerű orvosi ápolás mellett otthon gyógyítható; ellenben az idült (chronicus) bajok egyedül a természetszabta víz, lég, mozgás és ésszerű étrend által az ásványvízküli források melletti vizgyógyintézetekben, szakértő vezetés és oszkeritén alkalmazott kura által gyökeres gyógyulást vagy legalább enyhülést találunk.

Lelkiismeretes kötelességemnek tartom, szenvedő honfitársaimmal tudatni, hogy május havában a Kárpátok bércezel alatt fekvő s a kassai-oderbergi vasúthoz igen közel levő s kevés költséggel járó Feketehegy, Lucsivna, Tátrafüred és Korlányza vizgyógyintézeteket felkeresem és azoknak, akik ott hozzájárulnak, utasításul szolgálók, sőt a gyógykezelést önmagam fogom vezetni; továbbá egy hasonzenvi kéisgyógytárral leendő felzerelve, előforduló esetekben e téren is gyógyítok.

Koronkinti hollétem mindenkor megteudható családómnál Nyiregyházán.

Ungerleider Jónás,
hasonszenvi orvos.

Polgár város határában a várostól 1/2 órány távolságra egy 188 holdat tevő tagos bírtok részben szántó, részben kaplós és legelőföld szabad kézből eladó kedvező feltételek mellett. Értekezhetni Polgáron level által is a jegyzői hivatalnál.

Tisztelettel
Harth Gusztáv.

1—3

Hirdetmény.

A néhai Mandl — Spitz Lotti-féle 10,000 frtnyi alapítványi tőke után felgyült 4404 frt 84 kr. kamatösszegnek felosztására kiküldött bizottság tervezete a nagyméltóságu m. kir. belligyminiszterium f. évi mártius hó 27. ikeről 3723. szám alatt kelt leiratával megerősítetté, mennyiben a hivatolt tervezet értelmében a felosztandó összegből 2253 frt 84 kr. a hagyományozó közeli s szegénysorsu rokoni, illetőleg a Mandl és Spitz családok szegénysorsu tagjai kö-

zött segélyképen osztandó el: felhivatnak mindazok, kik ezen segélyezés életvezetere igényt tartanak, a hagyományozóhoz s illetve a Mandl vagy Spitz családhoz való rokonságukat, továbbá szegénységüket és erkölcsiességüket igazoló okmányokkal ellátott folyomódványukat alantírothoz folyó 1876. évi május hó 15. ik napjáig beadni el ne mulasztják.

Nagy-Károly, 1876. ápr. 14-én.

Pollátsek Ignác,
bizottsági elnök.

2—?

Hirdetés.

Keresetek egy eladó 600—1000 holdas homokos talaju bírtok, bővebb tudósítást ad a szerkesztőség, s egy szeramind az eladó sziveskedjék telek-ívét a szerkesztőségégnél felmutatni.

Barabás János.

1—3